

32013L0033

L 180/96

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

29.6.2013.

DIREKTIVA 2013/33/EU EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**od 26. lipnja 2013.****o utvrđivanju standarda za prihvat podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu (preinaka)**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 78. stavak 2. točku (f),

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija ⁽²⁾,u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽³⁾,

budući da:

- (1) Potrebno je provesti cijeli niz značajnih izmjena Direktive Vijeća 2003/9/EZ od 27. siječnja 2003. o uvođenju minimalnih standarda za prihvat podnositelja zahtjeva za azil ⁽⁴⁾. Tu bi Direktivu trebalo preinačiti radi jasnoće.
- (2) Zajednička politika azila, uključujući zajednički europski sustav azila, sastavni je dio cilja Europske unije za postupno stvaranje područja slobode, sigurnosti i pravde, otvorenog za one koje su okolnosti prisilile na zakonito traženje zaštite u Uniji. Takva se politika mora temeljiti na načelu solidarnosti i pravednoj podjeli odgovornosti među državama članicama, uključujući i financijske implikacije.
- (3) Na posebnom sastanku u Tampereu 15. i 16. listopada 1999. Europsko se vijeće usuglasilo da će nastojati uspostaviti zajednički europski sustav azila utemeljen na cjelovitoj i sveobuhvatnoj primjeni Ženevske konvencije o

statusu izbjeglica od 28. srpnja 1951. koja je dopunjena Protokolom iz New Yorka od 31. siječnja 1967. (dalje u tekstu: Ženevska konvencija) čime se potvrđuje načelo nevraćanja. Prva faza zajedničkoga europskog sustava azila ostvarena je donošenjem odgovarajućih pravnih instrumenata predviđenih u Ugovorima, uključujući Direktivu 2003/9/EZ.

- (4) Europsko je vijeće na sastanku održanom 4. studenoga 2004. donijelo Haški program kojim se utvrđuju ciljevi koje treba ostvariti u području slobode, sigurnosti i pravde u razdoblju 2005.–2010. U Haškom je programu s tim u vezi od Europske komisije zatraženo da zaključi evaluaciju instrumenata prve faze te Europskom parlamentu i Vijeću podnese instrumente i mjere druge faze.
- (5) Europsko je vijeće na sastanku održanom 10.–11. prosinca 2009. donijelo Stockholmski program u kojem je ponovno potvrdilo obvezu ostvarivanja cilja da se do 2012. uspostavi zajedničko područje zaštite i solidarnosti na temelju zajedničkog postupka za azil i jednakog statusa osoba kojima je priznata međunarodna zaštita na temelju visokih standarda zaštite te pravednih i djelotvornih postupaka. Stockholmskim se programom nadalje predviđa kako je ključno pojedinci kada se radi o uvjetima prihvata uživaju jednaku razinu postupanja, neovisno o državi članici u kojoj je podnesen njihov zahtjev za međunarodnu zaštitu.
- (6) Trebalo bi aktivirati sredstva Europskog fonda za izbjeglice i Europskog ureda za potporu azilu radi pružanja odgovarajuće potpore naporima država članica pri provedbi standarda uspostavljenih u drugoj fazi zajedničkoga europskog sustava azila, a posebno naporima onih država članica koje se zbog svoga zemljopisnog ili demografskog položaja suočavaju s posebnim i nerazmjernim pritiscima na njihove sustave azila.
- (7) S obzirom na rezultate evaluacija provedbe instrumenata prve faze, u ovoj je fazi primjereno potvrditi načela na kojima se temelji Direktiva 2003/9/EZ s ciljem osiguravanja poboljšanih uvjeta prihvata za podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu (dalje u tekstu „podnositelji zahtjeva“).

⁽¹⁾ SL C 317, 23.12.2009., str. 110. i SL C 24, 28.1.2012., str. 80.

⁽²⁾ SL C 79, 27.3.2010., str. 58.

⁽³⁾ Zajedničko stajalište Europskog parlamenta od 7. svibnja 2009. (SL C 212 E, 5.8.2010., str. 348.) i Stajalište Vijeća u prvom čitanju od 6. lipnja 2013. (još nije objavljeno u Službenom listu). Stajalište Europskog parlamenta od 10. lipnja 2013. (još nije objavljeno u Službenom listu).

⁽⁴⁾ SL L 31, 6.2.2003., str. 18.

- (8) Kako bi se u cijeloj Uniji osigurao jednako postupanje prema podnositeljima zahtjeva, ova bi se Direktiva trebala primjenjivati tijekom svih faza i na sve vrste postupaka u vezi sa zahtjevima za međunarodnu zaštitu, na svim lokacijama i u svim objektima u kojima su smješteni podnositelji zahtjeva i tako dugo dok oni mogu ostati na državnom području država članica kao podnositelji zahtjeva.
- (9) Pri primjeni ove Direktive države članice bi trebale nastojati osigurati potpuno pridržavanje načela interesa djeteta i cjelovitosti obitelji u skladu s Poveljom Europske unije o temeljnim pravima, Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima djeteta iz 1989. odnosno Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.
- (10) U odnosu na postupanje prema osobama koje ulaze u područje primjene ove Direktive, države članice su dužne poštovati obveze iz instrumenata međunarodnog prava kojih su stranke.
- (11) Trebalo bi utvrditi standarde za prihvata podnositelja zahtjeva koji će biti dostatni da im se osigura dostojan životni standard i usporedivi uvjeti života u svim državama članicama.
- (12) Usklađivanje uvjeta prihvata podnositelja zahtjeva trebalo bi pomoći ograničavanju sekundarnog kretanja podnositelja zahtjeva na koje utječu različiti uvjeti njihovog prihvata.
- (13) S ciljem osiguravanja jednakog postupanja prema svim podnositeljima zahtjeva za međunarodnu zaštitu i osiguravanja usklađenosti s važećom pravnom stečevinom EU-a u području azila, a posebno s Direktivom 2011/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o standardima za kvalifikaciju državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva za ostvarivanje međunarodne zaštite, za jedinstveni statusa izbjeglica ili osoba koje ispunjavaju uvjete za supsidijarnu zaštitu te sadržaj odobrene zaštite⁽¹⁾, primjereno je područje primjene ove Direktive proširiti na podnositelje zahtjeva za supsidijarnu zaštitu.
- (14) Prihvata osoba s posebnim potrebama u vezi s prihvatom trebao bi biti glavna briga nacionalnih tijela kako bi se osiguralo da takav prihvata bude posebno koncipiran radi zadovoljavanja njihovih posebnih potreba u vezi s prihvatom.
- (15) Zadržavanje podnositelja zahtjeva trebalo bi primjenjivati u skladu s temeljnim načelom prema kojem se osobu ne bi smjelo zadržavati samo zbog toga traži međunarodnu zaštitu, posebno u skladu s međunarodnim pravnim obvezama država članica i člankom 31. Ženevske konvencije. Podnositelje zahtjeva smije se zadržati samo pod vrlo jasno definiranim iznimnim okolnostima koje su utvrđene u ovoj Direktivi te u skladu s načelima nužnosti i razmjernosti u odnosu na način i svrhu takvog zadržavanja. Kada se podnositelja zahtjeva zadržava on mora imati djelotvoran pristup potrebnim postupovnim jamstvima, kao što je podnošenje pravnog lijeka pred nacionalnim pravosuđnim tijelom.
- (16) U vezi s upravnim postupcima koji se odnose na razloge zadržavanja, pojam „dužne pažnje” pretpostavlja da države članice trebaju barem poduzeti konkretne i smislene mjere radi osiguravanja da vrijeme potrebno za provjeru razloga za zadržavanje bude što je moguće kraće te da postoji realna mogućnost da se takva provjera obavi kroz najkraće moguće vrijeme. Zadržavanje ne smije biti dulje nego što je to opravdano potrebno za dovršavanje svih odgovarajućih postupaka.
- (17) Razlozi za zadržavanje navedeni u ovoj Direktivi ne dovode u pitanje druge razloge za zadržavanje, uključujući razloge za zadržavanje u okviru kaznenog postupka koji se primjenjuju prema nacionalnom pravu, koji nisu povezani sa zahtjevom za međunarodnu zaštitu državljanina treće zemlje ili osobe bez državljanstva.
- (18) Sa zadržanim podnositeljima zahtjeva trebalo bi postupiti s punim poštovanjem ljudskog dostojanstva i njihov prihvata mora biti posebno koncipiran radi zadovoljavanja njihovih potreba u toj situaciji. Države članice moraju posebno osigurati da se primjenjuje članak 37. Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima djeteta iz 1989.
- (19) Mogu se pojaviti slučajevi u kojima pri zadržavanju u praksi nije moguće odmah osigurati određena jamstva prihvata, na primjer zbog zemljopisne lokacije ili posebne strukture objekta za zadržavanje. Međutim, svako odstupanje od tih jamstava trebalo bi biti privremeno i trebalo bi se primjenjivati samo pod iznimnim okolnostima navedenima u ovoj Direktivi. Odstupanja bi se trebala primjenjivati samo u iznimnim okolnostima i trebala bi biti odgovarajuće obrazložena, uzimajući pritom u obzir okolnosti svakog slučaja, uključujući razinu težine primijenjenog odstupanja, njegovo trajanje i utjecaj na dotičnog podnositelja zahtjeva.

⁽¹⁾ SL L 337, 20.12.2011., str. 9.

- (20) Kako bi se bolje osigurala tjelesna i psihološka nepovredljivost podnositelja zahtjeva, zadržavanje bi trebalo biti krajnje rješenje te se smije primijeniti tek nakon što se pažljivo razmotre sve druge mjere koje nisu mjere oduzimanja slobode odnosno zadržavanje. Sve druge mjere koje nisu zadržavanje moraju biti u skladu s temeljnim ljudskim pravima podnositelja zahtjeva.
- (21) Kako bi se osigurala usklađenost s postupovnim jamstvima koja se sastoje od mogućnosti stupanja u kontakt s organizacijama ili skupinama osoba koje pružaju pravnu pomoć, trebalo bi osigurati informacije o takvim organizacijama ili skupinama osoba.
- (22) Pri odlučivanju o smještajnim modalitetima, države članice bi trebale na odgovarajući način uzimati u obzir interese djeteta te posebne okolnosti svakog podnositelja zahtjeva koji ovisi o članovima obitelji ili drugim bliskim rođacima, kao što su neoženjena maloljetna braća ili sestre koji se već nalaze u državi članici.
- (23) Kako bi se poticala samodostatnost podnositelja zahtjeva te smanjivanje znatnih nepodudarnosti među državama članicama, ključno je predvidjeti jasna pravila o pristupu podnositelja zahtjeva tržištu rada.
- (24) Radi osiguravanja da materijalna pomoć koju primaju podnositelji zahtjeva bude usklađena s načelima navedenima u ovoj Direktivi, države članice moraju odrediti razinu takve potpore na temelju odgovarajućih referentnih vrijednosti. To ne znači da bi odobreni iznos trebao biti jednak iznosu koji se odobrava vlastitim državljanima. Države članice mogu za podnositelje zahtjeva predvidjeti tretman koji je nepovoljniji od tretmana za vlastite državljanima, kako je precizno utvrđeno u ovoj Direktivi.
- (25) Mogućnost zlorabe sustava za prihvata trebalo bi ograničiti preciznim utvrđivanjem okolnosti pod kojima se materijalni uvjeti prihvata za podnositelje zahtjeva mogu smanjiti ili ukinuti uz istovremeno osiguravanje dostojnog životnog standarda za sve podnositelje zahtjeva.
- (26) Trebalo bi osigurati učinkovitost nacionalnih sustava za prihvata i suradnju između država članica u području prihvata podnositelja zahtjeva.
- (27) Trebalo bi poticati odgovarajuću koordinaciju između nadležnih tijela, u vezi s prihvatom podnositelja zahtjeva, kao i kvalitetne odnose između lokalnih zajednica i centara za smještaj.
- (28) Države članice trebale bi imati ovlasti uvesti ili zadržati povoljnija odredbe za državljane trećih zemalja i osobe bez državljanstva koji od države članice zahtijevaju međunarodnu zaštitu.
- (29) U tom se duhu također poziva države članice da primjenjuju odredbe ove Direktive u vezi s postupcima za odlučivanje o zahtjevima za druge oblike zaštite koji nisu predviđeni u Direktivi 2011/95/EU.
- (30) Trebalo bi redovito provoditi evaluaciju provedbe ove Direktive.
- (31) S obzirom na to da cilj ove Direktive, odnosno utvrđivanje standarda za prihvata podnositelja zahtjeva u državama članicama, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog opsega i učinaka ove Direktive on na bolji način može ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji (UEU). U skladu s načelom proporcionalnosti, utvrđenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.
- (32) U skladu sa zajedničkom političkom izjavom država članica i Komisije o dokumentima s objašnjenjem od 28. rujna 2011. ⁽¹⁾, države članice obvezuju se da u opravdanim slučajevima obavijeste o svojim mjerama za prenošenje uz jedan ili više dokumenata u kojima se objašnjava odnos između sastavnih dijelova direktive i odgovarajućih dijelova nacionalnih instrumenata za prenošenje. Zakonodavac smatra da je dostavljanje takvih dokumenata u vezi s ovom Direktivom opravdano.
- (33) U skladu s člancima 1. i 2. i člankom 4.a stavkom 1. Protokola br. 21. o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske u vezi s područjem slobode, sigurnosti i pravde, koji je priložen Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije (UFEU), te ne dovodeći u pitanje članak 4. tog Protokola, Ujedinjena Kraljevina i Irska ne sudjeluju u donošenju ove Direktive, ona za njih nije obvezujuća i u odnosu na njih se ne primjenjuje.
- (34) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 22. o stajalištu Danske, koji je priložen Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije (UFEU), Danska ne sudjeluje u donošenju ove Direktive i ona za nju nije obvezujuća niti se u odnosu na nju primjenjuje.

⁽¹⁾ SL C 369, 17.12.2011., str. 14.

- (35) Ovom se Direktivom poštuju temeljna prava i čuvaju načela koja su posebno priznata u Povelji Europske unije o temeljnim pravima. Ovom se Direktivom nastoji posebno osigurati puno poštovanje ljudskog dostojanstva i poticati primjenu članaka 1., 4., 6., 7., 18., 21., 24. i 47. Povelje te je treba na odgovarajući način provoditi.
- (36) Obvezu prenošenja ove Direktive u nacionalno pravo trebalo bi ograničiti na one odredbe koje predstavljaju značajnu izmjenu u odnosu na Direktivu 2003/9/EZ. Obveza prenošenja određaba koje su ostale neizmijenjene proizlazi iz te Direktive.
- (37) Ovom se Direktivom ne bi trebale dovoditi u pitanje obveze država članica koje se odnose na rok za prenošenje u nacionalno pravo Direktive 2003/9/EZ naveden u Prilogu II. dijelu B,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

POGLAVLJE I.

CILJ, DEFINICIJE I PODRUČJE PRIMJENE

Članak 1.

Cilj

Cilj je ove Direktive utvrditi standarde za prihvatanje podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu (dalje u tekstu „podnositelj zahtjeva“) u državama članicama.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Direktive:

- (a) „zahtjev za međunarodnu zaštitu“: znači zahtjev za međunarodnu zaštitu kako je definiran u članku 2. točki (h) Direktive 2011/95/EU;
- (b) „podnositelj zahtjeva“: znači državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva koja je podnijela zahtjev za međunarodnu zaštitu o kojem još nije donesena konačna odluka;
- (c) „članovi obitelji“: znači, ako je obitelj već postojala u zemlji podrijetla, sljedeće članove obitelji podnositelja zahtjeva koji su prisutni u istoj državi članici u vezi sa zahtjevom za međunarodnu zaštitu:
- bračni drug podnositelja zahtjeva i njegov ili njezin nevjeren partner u trajnoj vezi, kada se pravom ili praksom dotične države članice, u okviru njezina zakonodavstva o državljanima trećih zemalja, nevjereni parovi tretiraju na način koji je usporediv s načinom tretiranja vjenčanih parova,
  - maloljetna djeca parova iz prve alineje ili podnositelja zahtjeva, pod uvjetom da nisu vjenčana i bez obzira na to jesu li rođena u bračnoj ili izvanbračnoj zajednici, ili su usvojena, kako je određeno prema nacionalnom pravu,
  - otac, majka ili druga odrasla osoba koja je prema pravu ili praksi dotične države članice odgovorna za podnositelja zahtjeva kada je taj podnositelj maloljetan i nije u braku;
- (d) „maloljetnik“: znači državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva mlađa od 18 godina;
- (e) „maloljetnik bez pratnje“: znači maloljetnik koji dolazi na državno područje država članica bez pratnje odrasle osobe koja je za njega odgovorna, bilo prema pravu ili praksi dotične države članice tako dugo dok ta osoba stvarno ne preuzme brigu o njemu; definicija uključuje i maloljetnika koji je ostao bez pratnje nakon što je ušao na državno područje država članica;
- (f) „uvjeti prihvata“: znači sve mjere koje države članice donose u korist podnositelja zahtjeva u skladu s ovom Direktivom;
- (g) „materijalni uvjeti prihvata“: znači uvjeti prihvata koji uključuju smještaj, hranu i odjeću dane u naravi ili u obliku novčane naknade ili u vaučerima ili u kombinaciji svih triju kao i novčanu naknadu za svakodnevne troškove;
- (h) „zadržavanje“: znači zadržavanje podnositelja zahtjeva od strane države članice na određenom mjestu na kojem je podnositelju zahtjeva uskraćena sloboda kretanja;
- (i) „centar za smještaj“: znači svako mjesto koje se upotrebljava za zajednički smještaj podnositelja zahtjeva;
- (j) „zastupnik“: znači osoba ili organizacija koju su nadležna tijela imenovala da maloljetniku bez pratnje pomaže i da ga zastupa u postupcima predviđenima u ovoj Direktivi, s ciljem osiguravanja interesa djeteta i poduzimanja pravnih radnji za maloljetnika, prema potrebi. Kada je za zastupnika određena organizacija, ona određuje osobu odgovornu za obavljanje dužnosti zastupnika za maloljetnika bez pratnje u skladu s ovom Direktivom;
- (k) „podnositelj zahtjeva s posebnim potrebama u vezi s prihvatom“: znači ranjiva osoba u skladu s člankom 21. kojoj su potrebna posebna jamstva kako bi se mogla koristiti pravima i ispunjavati obveze predviđene u ovoj Direktivi.

Članak 3.

Područje primjene

1. Ova se Direktiva primjenjuje na sve državljane trećih zemalja i osobe bez državljanstva koje podnesu zahtjev za međunarodnu zaštitu na državnom području, uključujući na granici, u teritorijalnim vodama ili u područjima tranzita države članice, sve dok im je kao podnositeljima zahtjeva dopušteno ostati na državnom području, kao i članove obitelji, ako su obuhvaćeni takvim zahtjevom za međunarodnu zaštitu u skladu s nacionalnim pravom.

2. Ova se Direktiva ne primjenjuje na zahtjeve za diplomatski ili teritorijalni azil koje su podnesene predstavništvima država članica.

3. Ova se Direktiva ne primjenjuje kada se primjenjuju odredbe Direktive 2001/55/EZ od 20. srpnja 2001. o minimalnim standardima za dodjelu privremene zaštite u slučaju masovnog priljeva raseljenih osoba te o mjerama za promicanje uravnoteženih napora država članica pri prihvatu i snošenju posljedica prihvata tih osoba⁽¹⁾.

4. Države članice mogu odlučiti primjenjivati ovu Direktivu na postupke za odlučivanje o zahtjevima za druge oblike zaštite koji proizlaze iz Direktive 2011/95/EU.

Članak 4.

Povoljnije odredbe

Države članice mogu uvesti ili zadržati povoljnije odredbe u području uvjeta prihvata za podnositelje zahtjeva i druge bliske srodnike podnositelja zahtjeva koji su prisutni u istoj državi članici kada ovise o podnositelju zahtjeva, ili iz humanitarnih razloga u onoj mjeri u kojoj su te odredbe u skladu s ovom Direktivom.

POGLAVLJE II.

OPĆE ODREDBE O UVJETIMA PRIHVATA

Članak 5.

Obavješćivanje

1. Države članice u razumnom roku, koji ne prelazi 15 dana od podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu, obavješćuju podnositelje zahtjeva barem o svim pravima koja im pripadaju i obvezama kojih se moraju pridržavati u vezi s uvjetima prihvata.

Države članice osiguravaju da podnositelji zahtjeva dobiju sve informacije o organizacijama ili skupinama osoba koje pružaju posebnu pravnu pomoć i organizacijama koje bi im mogle pomoći ili ih obavijestiti o raspoloživim uvjetima prihvata, uključujući zdravstvenu skrb.

2. Države članice osiguravaju da obavijesti iz stavka 1. budu u pisanom obliku i na jeziku koji podnositelj zahtjeva razumije ili se opravdano pretpostavlja da ga razumije. Kada je to primjereno, te se obavijesti mogu dati i usmeno.

Članak 6.

Dokumentacija

1. Države članice osiguravaju da u roku tri dana od podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu, podnositelj zahtjeva dobije dokument izdan na njegovo ime koji potvrđuje njegov status podnositelja zahtjeva ili dokazuje da mu je dopušteno ostati na državnom području države članice dok odluka o njegovom zahtjevu nije konačna ili dok se ne razmotri.

Ako se nositelj dokumenta ne smije slobodno kretati na cijelom državnom području države članice, ili njegovu dijelu, dokument potvrđuje i tu činjenicu.

2. Države članice mogu isključiti primjenu tog članka kada je podnositelj zahtjeva zadržan ili tijekom razmatranja zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji je podnesen na granici ili u okviru postupka za odlučivanje o pravu podnositelja zahtjeva da uđe na državno područje države članice. U posebnim slučajevima tijekom razmatranja zahtjeva za međunarodnu zaštitu, države članice mogu podnositeljima zahtjeva osigurati druge dokaze koji su istovrijedni kao i dokument iz stavka 1.

3. Dokument iz stavka 1. ne treba nužno potvrđivati identitet podnositelja zahtjeva.

4. Države članice donose potrebne mjere da podnositeljima zahtjeva osiguraju dokument iz stavka 1. koji mora vrijediti dok imaju pravo ostati na državnom području dotične države članice.

5. Države članice mogu podnositeljima zahtjeva izdati putnu ispravu kada nastupe ozbiljni humanitarni razlozi koji zahtijevaju njihovu prisutnost u drugoj državi.

⁽¹⁾ SL L 212, 7.8.2001., str. 12.

6. Države članice ne smiju podnositelje zahtjeva opteretiti nepotrebnom ili nerazmjernom dokumentacijom ili drugim upravnim zahtjevima, prije osiguranja prava na koja imaju pravo u skladu s ovom Direktivom, samo zato jer su podnositelji zahtjeva za međunarodnu zaštitu.

Članak 7.

Boravište i sloboda kretanja

1. Podnositelji zahtjeva mogu se slobodno kretati na državnom području države članice domaćina ili na području koje im ta država članica odredi. Tako određeno područje ne utječe na neotuđivu sferu privatnog života i omogućuje dostatan prostor za osiguranje mogućnosti ostvarivanja svih prava u skladu s ovom Direktivom.

2. Države članice mogu odlučiti o boravištu podnositelja zahtjeva zbog javnog interesa, javnog reda ili, kada je potrebno, zbog brzog razmatranja i učinkovita praćenja njegova zahtjeva za međunarodnu zaštitu.

3. Države članice mogu propisati da materijalni uvjeti prihvata ovise o stvarnom boravištu podnositelja zahtjeva na određenom mjestu koje određuju države članice. Takva se odluka, koja može biti općenite prirode, donosi pojedinačno i na temelju nacionalnog prava.

4. Države članice predviđaju mogućnost da podnositeljima zahtjeva izdaju privremenu dozvolu za napuštanje mjesta boravišta iz stavka 2. i stavka 3. i/ili određenog područja navedenog u stavku 1. Odluke se donose pojedinačno, objektivno i nepristrano te, ako su negativne, za to se navode razlozi.

Podnositelj zahtjeva ne treba tražiti dozvolu da ode do tijela ili na sud, ako se zahtijeva njegova prisutnost.

5. Države članice od podnositelja zahtjeva traže da što je prije moguće o svojoj trenutnoj adresi obavijeste nadležna tijela te da im priopće svaku promjenu adrese.

Članak 8.

Zadržavanje

1. Države članice ne smiju zadržati osobu samo zato jer je podnositelj zahtjeva u skladu s Direktivom 2013/32/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o zajedničkim postupcima za priznavanje i oduzimanje međunarodne zaštite⁽¹⁾.

2. Kada se pokaže potrebnim, i na temelju pojedinačne ocjene svakog slučaja, države članice mogu zadržati podnositelja zahtjeva, ako se ne mogu primijeniti druge manje prisilne mjere.

3. Podnositelja zahtjeva može se zadržati samo:

- (a) da se utvrdi ili provjeri njegov identitet ili državljanstvo;
- (b) da se odrede oni elementi na kojima se zahtjev za međunarodnu zaštitu temelji, a koji se bez zadržavanja ne mogu pribaviti, posebno kada postoji opasnost od bijega podnositelja zahtjeva;
- (c) da se u okviru postupka odluči o pravu podnositelja zahtjeva da uđe na državno područje;
- (d) kada je osoba zadržana zbog postupka vraćanja, u skladu s Direktivom 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o zajedničkim standardima i postupcima u državama članicama vezanim uz vraćanje državljana trećih zemalja koji nezakonito borave⁽²⁾, da se pripremi vraćanje i/ili provede postupak udaljavanja te da dotična država članica na temelju objektivnih kriterija, uključujući i da je podnositelj zahtjeva već imao mogućnost započeti postupak za azil, može dokazati da postoje opravdani razlozi za pretpostavku da osoba podnosi zahtjev za međunarodnu zaštitu samo da odgodi ili oteža izvršenje odluke o vraćanju;
- (e) kada to zahtijeva zaštita nacionalne sigurnosti ili javnog reda;
- (f) u skladu s člankom 28. Uredbe (EU) br. 604/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o uvođenju kriterija i mehanizama za utvrđivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu koju je u jednoj od država članica podnio državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva⁽³⁾.

Razlozi za zadržavanje utvrđuju se nacionalnim pravom.

4. Države članice osiguravaju da su pravila o alternativama zadržavanju, kao što su redovito javljanje tijelima, davanje financijskog jamstva ili obveza boravka na određenome mjestu, utvrđena nacionalnim pravom.

⁽¹⁾ SL L 180, 29.6.2013., str. 60.

⁽²⁾ SL L 348, 24.12.2008., str. 98.

⁽³⁾ SL L 180, 29.6.2013., str. 31.

Članak 9.

Jamstva za zadržane podnositelje zahtjeva

1. Podnositelja zahtjeva zadržava se što je kraće moguće i samo tako dugo dok vrijede razlozi iz članka 8. stavka 3.

Upravni postupci u vezi s razlozima za zadržavanje iz članka 8. stavka 3. izvršavaju se s dužnom pažnjom. Kašnjenja upravnih postupaka, koja se ne mogu pripisati podnositelju zahtjeva, ne opravdavaju nastavak zadržavanja.

2. Zadržavanje podnositelja zahtjeva u pisanom obliku određuju sudska ili upravna tijela. U nalogu o zadržavanju navode se stvarni i pravni razlozi na kojima se zadržavanje temelji.

3. Kada zadržavanje nalažu upravna tijela, države članice osiguravaju brzo sudsko razmatranje zakonitosti zadržavanja koje se provodi po službenoj dužnosti i/ili na zahtjev podnositelja zahtjeva. Kada se razmatranje provodi po službenoj dužnosti, takvo razmatranje provodi se što je prije moguće od početka zadržavanja. Kada se provodi na zahtjev podnositelja zahtjeva, provodi se što je prije moguće nakon pokretanja odgovarajućih postupaka. U tu svrhu države članice u nacionalnom pravu definiraju razdoblje u okviru kojega se provodi sudsko razmatranje zakonitosti zadržavanja po službenoj dužnosti i/ili sudsko razmatranje na zahtjev podnositelja zahtjeva.

Kada se u okviru sudskog razmatranja dokaže da je zadržavanje nezakonito, predmetni podnositelj zahtjeva odmah se oslobađa.

4. Zadržani podnositelji zahtjeva odmah se pisanim putem, na jeziku koji razumiju ili se opravdano pretpostavlja da ga razumiju, obavješćuju o razlozima zadržavanja i postupcima utvrđenim nacionalnim pravom za osporavanje naloga za zadržavanje kao i o mogućnosti traženja besplatne pravne pomoći i zastupanja.

5. Zadržavanje u razumnim vremenskim razmacima razmatra sudsko tijelo po službenoj dužnosti i/ili na zahtjev predmetnog podnositelja zahtjeva, posebno kada zadržavanje dulje traje, kada se pojave relevantne okolnosti ili su dostupne nove informacije koje mogu utjecati na zakonitost zadržavanja.

6. Države članice u slučaju sudskog razmatranja naloga za zadržavanje iz stavka 3. osiguravaju da podnositelji zahtjeva imaju pristup besplatnoj pravnoj pomoći i zastupanju. To uključuje barem pripremu traženih postupovnih dokumenata i sudjelovanje u postupku pred sudskim tijelima u ime podnositelja zahtjeva.

Besplatnu pravnu pomoć i zastupanje osiguravaju odgovarajući osposobljene osobe koje to mogu obavljati, ili im je to dopušteno u skladu s nacionalnim pravom, čiji interesi nisu ili ne bi mogli biti u suprotnosti s interesima podnositelja zahtjeva.

7. Države članice mogu također odlučiti da se besplatna pravna pomoć i zastupanje odobri:

(a) samo onima koji nemaju dovoljno sredstava; i/ili

(b) samo putem usluga koje osiguravaju pravni savjetnici ili drugi savjetnici koji su u nacionalnom pravu posebno određeni za pomoć podnositeljima zahtjeva i njihovo zastupanje.

8. Države članice također mogu:

(a) odrediti novčana i/ili vremenska ograničenja na pružanje besplatne pravne pomoći i zastupanja, pod uvjetom da se njima ne ograničuje pristup besplatnoj pravnoj pomoći i zastupanja;

(b) odrediti da postupanje prema podnositeljima zahtjeva, u vezi s naknadama i drugim troškovima, nije povoljniji od postupanja koje je općenito namijenjeno njihovim državljanima u stvarima koje se odnose na pravnu pomoć.

9. Države članice mogu zahtijevati da im se u cijelosti ili djelomično vrate sredstva za sve odobrene troškove ako i kada se financijski položaj podnositelja zahtjeva znatno poboljša ili ako je odluka o odobrenju takvih troškova donesena na temelju neistinitih informacija koje je dao podnositelj zahtjeva.

10. Postupci za pristup pravnoj pomoći i zastupanju utvrđuju se u nacionalnom pravu.

Članak 10.

Uvjeti zadržavanja

1. Zadržavanje podnositelja zahtjeva u pravilu se provodi u posebnim centrima za smještaj. Kada država članica ne može osigurati smještaj u posebnim centrima za smještaj i kad mora pribjeći smještaju u zatvoru, zadržani podnositelj zahtjeva mora se držati odvojeno od drugih zatvorenika i primjenjuju se uvjeti zadržavanja predviđeni u ovoj Direktivi.

Zadržani podnositelji zahtjeva, koliko je to moguće, drže se odvojeno od državljana trećih zemalja koji nisu podnijeti zahtjev za međunarodnu zaštitu.

Kada se podnositelji zahtjeva ne mogu držati odvojeno od državljana trećih zemalja, dotična država članica mora osigurati da se primjenjuju uvjeti zadržavanja predviđeni u ovoj Direktivi.

2. Zadržanim podnositeljima zahtjeva omogućuje se pristup prostoru na otvorenome.

3. Države članice osiguravaju da predstavnici visokog predstavnika Ujedinjenih naroda za izbjeglice (UNHCR) mogu komunicirati s podnositeljima zahtjeva te ih posjećivati u uvjetima koji poštuju privatnost. Ta se mogućnost primjenjuje i na organizaciju koja djeluje na državnom području dotične države članice u ime UNHCR-a na temelju sporazuma s tom državom članicom.

4. Države članice osiguravaju da članovi obitelji, pravni savjetnici ili drugi savjetnici te osobe koje zastupaju odgovarajuće nevladine organizacije koje priznaje dotična država članica, imaju mogućnost komunicirati s podnositeljima zahtjeva te ih posjećivati u uvjetima koji poštuju privatnost. Pristup centrima za smještaj može se ograničiti samo kada je to na temelju nacionalnog prava objektivno nužno zbog sigurnosti, javnog reda ili upravnog poslovanja centra za smještaj, pod uvjetom da se pristup time strogo ne ograniči ili onemogući.

5. Države članice osiguravaju da se zadržanim podnositeljima zahtjeva sustavno prosljeđuju informacije koje objašnjavaju pravila koja se primjenjuju u centru za smještaj te određuju njihova prava i obveze na jeziku koji razumiju ili se opravdano pretpostavlja da ga razumiju. Države članice mogu odstupiti od te obveze, u propisno opravdanim slučajevima i za razumno vremensko razdoblje koje je što je moguće kraće, u slučaju kada je podnositelj zahtjeva zadržan na granici ili u tranzitnom području. To se odstupanje ne primjenjuje u slučajevima iz članka 43. Direktive 2013/32/EU.

Članak 11.

Zadržavanje ranjivih osoba i podnositelja zahtjeva s posebnim potrebama za prihvat

1. Nacionalna tijela prvenstveno se brinu o zdravlju, uključujući duševno zdravlje, podnositelja zahtjeva koji su ranjive osobe.

Kada su zadržane ranjive osobe, države članice osiguravaju redovito praćenje i odgovarajuću potporu i pritom uzimaju u obzir njihov poseban položaj, uključujući njihovo zdravlje.

2. Maloljetnici se zadržavaju samo u krajnjem slučaju i nakon što se utvrdi da se druge manje prisilne mjere ne mogu primijeniti. Takvo zadržavanje traje što je kraće moguće i čini se sve što je moguće da se zadržani maloljetnici oslobode i smjeste u objektima pogodnim za maloljetnike.

Prvenstvena briga država članica mora biti u najvećem interesu maloljetnika kako je propisano člankom 23. stavkom 2.

Kada se zadržavaju maloljetnici oni moraju imati mogućnost sudjelovanja u rekreacijskim aktivnostima, uključujući igru i rekreacijske aktivnosti primjerene njihovoj dobi.

3. Maloljetnici bez pratnje zadržavaju se samo u izvanrednim okolnostima. Čini se sve što je moguće da se maloljetnici bez pratnje oslobode u najkraćem mogućem roku.

Maloljetnici bez pratnje ne smiju se zadržavati u zatvoru.

Koliko je to moguće maloljetnicima bez pratnje osigurava se smještaj u ustanovama koje imaju osoblje i kapacitete koji uzimaju u obzir potrebe osoba njihove dobi.

Kada se zadržavaju maloljetnici bez pratnje države članice osiguravaju da su smješteni odvojeno od odraslih.

4. Zadržanim obiteljima osigurava se odvojen smještaj koji jamči odgovarajuću privatnost.

5. Kada se zadrže podnositeljice zahtjeva države članice osiguravaju da su smještene odvojeno od podnositelja zahtjeva, osim ako su podnositelji zahtjeva članovi obitelji i ako se s tim slažu svi predmetni pojedinci.

Iznimke od prvog podstavka primjenjuju se i na uporabu zajedničkih prostora koji su namijenjeni rekreacijskim ili društvenim aktivnostima, uključujući osiguranje obroka.

6. Države članice mogu, u valjano utemeljenim slučajevima i za razumno razdoblje koje mora biti što je moguće kraće, odstupiti od stavka 2. trećeg podstavka, od stavka 4. i stavka 5. prvog podstavka kada je podnositelj zahtjeva zadržan na graničnom prijelazu ili u području tranzita, uz iznimku slučaja iz članka 43. Direktive 2013/32/EU.

Članak 12.

Obitelji

Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere da koliko je to moguće sačuvaju jedinstvo obitelji koja je prisutna na njihovu državnom području ako dotična država članica podnositeljima zahtjeva osigurava smještaj. Takve se mjere provode uz suglasnost podnositelja zahtjeva.

Članak 13.

Medicinski pregled

Države članice mogu zbog javnog zdravlja za podnositelje zahtjeva zahtijevati medicinski pregled.

Članak 14.

Školovanje i obrazovanje maloljetnika

1. Države članice maloljetnoj djeci podnositelja zahtjeva i podnositeljima zahtjeva maloljetnicima osiguravaju pristup sustavu obrazovanja pod sličnim uvjetima kao i vlastitim državljanima dok se stvarno ne izvrši mjera izгона protiv njih ili njihovih roditelja. Takvo obrazovanje može se osigurati u centrima za smještaj.

Dotične države članice mogu propisati da takav pristup mora biti ograničen na državni obrazovni sustav.

Države članice ne uskraćuju pravo na srednjoškolsko obrazovanje samo zato što je maloljetnik postao punoljetan.

2. Pristup sustavu obrazovanja ne smije se odgađati više od tri mjeseca od datuma na koji je maloljetnik podnio zahtjev za međunarodnu zaštitu ili je zahtjev podnesen u njegovo ime.

Maloljetnicima se prema potrebi osigurava pripremna nastava, uključujući nastavu jezika, da im se olakša pristup sustavu obrazovanja i njihovo sudjelovanje u njemu kako je određeno u stavku 1.

3. Kada zbog posebnog položaja maloljetnika pristup sustavu obrazovanja, kako je određen u stavku 1., nije moguć, dotična država članica u skladu sa svojim nacionalnim pravom i praksom nudi druge obrazovne programe.

Članak 15.

Zapošljavanje

1. Države članice osiguravaju da podnositelji zahtjeva imaju pristup tržištu rada najkasnije devet mjeseci od datuma podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu, ako nadležno tijelo nije donijelo prvostupanjsku odluku i ako za kašnjenje nije kriv podnositelj zahtjeva.

2. Države članice odlučuju o uvjetima za odobravanje pristupa tržištu rada za podnositelja zahtjeva u skladu sa svojim nacionalnim pravom tako da podnositelji zahtjeva imaju učinkovit pristup tržištu rada.

Zbog politike u vezi s tržištem rada, države članice mogu dati prednost državljanima Unije i državljanima država potpisnica Sporazuma o europskome gospodarskom prostoru te državljanima trećih zemalja koji imaju zakonito boravište.

3. Pristup tržištu rada ne smije se oduzeti tijekom žalbenog postupka, kada žalba protiv negativne odluke u redovnom postupku ima suspenzivni učinak, do službene obavijesti o negativnoj odluci o žalbi.

Članak 16.

Stručna izobrazba

Države članice mogu podnositeljima zahtjeva omogućiti pristup stručnoj izobrazbi neovisno o tome imaju li pristup tržištu rada.

Pristup stručnoj izobrazbi koji se odnosi na ugovor o zapošljavanju ovisi o tome u kojoj mjeri podnositelj zahtjeva ima pristup tržištu rada u skladu s člankom 15.

Članak 17.

Opća pravila o materijalnim uvjetima prihvata i zdravstvenoj skrbi

1. Države članice osiguravaju da su podnositeljima zahtjeva dostupni materijalni uvjeti prihvata kada podnose zahtjev za međunarodnu zaštitu.

2. Države članice osiguravaju da materijalni uvjeti prihvata pružaju odgovarajući životni standard podnositeljima zahtjeva koji osigurava njihovu egzistenciju i štiti njihovo fizičko i duševno zdravlje.

Države članice osiguravaju da se taj životni standard u skladu s člankom 21. postigne u posebnom položaju ranjivih osoba i u vezi s položajem zadržanih osoba.

3. Države članice mogu osiguranje svih ili nekih materijalnih uvjeta prihvata i zdravstvenu skrb uvjetovati tim da podnositelji zahtjeva nemaju dovoljno sredstava za životni standard koji je primjeren njihovu zdravlju i koji omogućuje njihovu egzistenciju.

4. Države članice mogu od podnositelja zahtjeva zahtijevati da pokrije troškove materijalnih uvjeta prihvata i zdravstvenu skrb određenu ovom Direktivom, ili da im doprinesu, u skladu sa stavkom 3., ako podnositelji zahtjeva imaju dovoljno sredstava, na primjer ako već tijekom razumnog razdoblja rade.

Ako se pokaže da je podnositelj zahtjeva imao dovoljno sredstava da pokrije materijalne troškove za prihvata i zdravstvenu skrb u trenutku kada su te temeljne potrebe pokrivena, države članice mogu od podnositelja zahtjeva zatražiti povrat sredstava.

5. Kada države članice osiguravaju materijalne uvjete prihvata u obliku financijske pomoći ili vaučera, iznos se određuje na temelju razine/razina koju/koje utvrđuje/utvrđuju dotična država članica zakonom ili u praksi da državljanima osigura odgovarajući životni standard. Države članice mogu u vezi s tim podnositeljima zahtjeva osigurati nepovoljnije postupanje u usporedbi s državljanima, posebno kada se materijalna potpora daje djelomično u naravi ili kad ta razina/te razine koja/koje se primjenjuje/primjenjuju za državljanima osigurava/osiguravaju viši životni standard nego što je predviđen ovom Direktivom.

Članak 18.

Modaliteti materijalnih uvjeta prihvata

1. Kada se smještaj osigurava u naravi, mora biti u jednome od sljedećih oblika ili u njihovoj kombinaciji:

- (a) prostorijama koje se upotrebljavaju za smještaj podnositelja zahtjeva tijekom razmatranja zahtjeva za međunarodnu zaštitu sastavljenog na granici ili područjima tranzita;
- (b) centru za smještaj koji osigurava odgovarajući životni standard;
- (c) privatnim kućama, stanovima, hotelima ili drugim prostorijama prilagođenim za smještaj podnositelja zahtjeva.

2. Ne dovodeći u pitanje posebne uvjete zadržavanja propisane člancima 10. i 11., države članice u vezi sa smještajem iz stavka 1. točaka (a), (b) i (c) ovog članka osiguravaju da:

- (a) se podnositeljima zahtjeva jamči zaštita njihova obiteljskog života;
- (b) podnositelji zahtjeva imaju mogućnost komuniciranja s rođacima, pravnim savjetnicima ili drugim savjetnicima, predstavnicima UNHCR-a te drugim relevantnim nacionalnim, međunarodnim i nevladinim organizacijama i tijelima;
- (c) članovima obitelji, pravnim savjetnicima ili drugim savjetnicima, predstavnicima UNHCR-a te drugim relevantnim nevladinim organizacijama koje je dotična država članica priznala, osigura pristup da mogu pomoći podnositeljima zahtjeva. Ograničenje takva pristupa mogu se odrediti samo zbog sigurnosti prostorija i podnositelja zahtjeva.

3. Države članice u vezi s podnositeljima zahtjeva u prostorijama i centrima za smještaj iz stavka 1. točaka (a) i (b) uzimaju u obzir posebna pitanja povezana sa spolom i dobi te položajem ranjivih osoba.

4. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere za sprečavanje napada i nasilja na temelju spola, uključujući seksualne napade i uznemiravanje u prostorijama i centrima za smještaj iz stavka 1. točaka (a) i (b).

5. Države članice osiguravaju, koliko je to moguće, da se ovisni odrasli podnositelji zahtjeva s posebnim potrebama za prihvata smjeste zajedno s bliskim odraslim rođacima koji se već nalaze u istoj državi članici i koji su za njih odgovorni prema pravu ili praksi dotične države članice.

6. Države članice osiguravaju da se podnositelji zahtjeva premještaju iz jednog stambenog objekta u drugi samo kada je to nužno. Države članice podnositeljima zahtjeva osiguravaju mogućnost da o transferu i novoj adresi obavijeste pravne ili druge savjetnike.

7. Osobe koje rade u centrima za smještaj odgovarajuće su osposobljene i obvezuju ih pravila o povjerljivosti utvrđena nacionalnim pravom u vezi sa svim informacijama koje dobiju tijekom obavljanja svojeg posla.

8. Države članice mogu putem savjetodavnog odbora ili vijeća, koje zastupa rezidente, uključiti podnositelje zahtjeva u upravljanje materijalnim resursima i nematerijalnim aspektima života u centru.

9. U propisno utemeljenim slučajevima države članice iznimno mogu odrediti modalitete za materijalne uvjete prihvata koji se razlikuju od uvjeta predviđenih ovim člankom za razumno razdoblje koje mora biti što je moguće kraće, kad:

(a) je potrebna ocjena posebnih potreba podnositelja zahtjeva u skladu s člankom 22.;

(b) su smještajni kapaciteti koji su uobičajeno raspoloživi privremeno puni.

Takvi različiti uvjeti u svakom slučaju pokrivaju osnovne potrebe.

Članak 19.

Zdravstvena zaštita

1. Države članice osiguravaju da podnositelji zahtjeva dobiju potrebnu zdravstvenu zaštitu koja uključuje, barem, nužnu skrb i osnovno liječenje bolesti i teških duševnih poremećaja.

2. Države članice osiguravaju potrebnu medicinsku ili drugu pomoć podnositeljima zahtjeva s posebnim potrebama za prihvata, uključujući, kada je to potrebno, odgovarajuću skrb za duševno zdravlje.

POGLAVLJE III.

OGRANIČAVANJE ILI UKIDANJE MATERIJALNIH UVJETA PRIHVATA

Članak 20.

Ograničavanje ili ukidanje materijalnih uvjeta prihvata

1. Države članice mogu ograničiti ili, u iznimnim ili valjano utemeljenim slučajevima, ukinuti materijalne uvjete prihvata kada podnositelj zahtjeva:

(a) napusti mjesto boravišta koje je odredilo nadležno tijelo i pritom ga o tome ne obavijesti ili, ako se traži, bez odobrenja; ili

(b) ne ispunjava obveze javljanja ili zahtjeva u vezi s obavješćivanjem ili sudjelovanjem u osobnim razgovorima vezanim uz postupak azila tijekom razumnog razdoblja koje je utvrđeno nacionalnim pravom; ili

(c) podnese naknadni zahtjev kako je definirano u članku 2. točki (q) Direktive 2013/32/EU.

U vezi sa slučajevima (a) i (b) kada se podnositelju zahtjeva uđe u trag ili kada se dobrovoljno javi nadležnom tijelu, na temelju razloga za nestanak donosi se odgovarajuće utemeljena odluka o ponovnom uvođenju prava na neke ili sve ukinute ili ograničene materijalne uvjete prihvata.

2. Države članice mogu također ograničiti materijalne uvjete prihvata kada utvrde da podnositelj zahtjeva bez opravdana razloga nije podnio zahtjev za međunarodnu zaštitu čim je to bilo praktički izvedivo nakon dolaska u tu državu članicu.

3. Države članice mogu ograničiti ili ukinuti materijalne uvjete prihvata kada podnositelj zahtjeva utaji financijska sredstva i zbog toga je neutemeljeno imao korist od materijalnih uvjeta prihvata.

4. Države članice mogu odrediti sankcije koje se primjenjuju za teška kršenja pravila u centrima za smještaj te za opasno nasilno ponašanje.

5. Odluke o ograničavanju ili ukidanju materijalnih uvjeta prihvata iz stavaka 1., 2., 3. i 4. ovog članka donose se pojedinačno, objektivno i nepristrano i za njih se navode razlozi. Odluke se temelje na posebnom položaju predmetne osobe, posebno u vezi s osobama iz članka 21. i pritom uzima u obzir načelo proporcionalnosti. Države članice u svim okolnostima osiguravaju pristup zdravstvenoj zaštiti u skladu s člankom 19. te svim podnositeljima zahtjeva osiguravaju dostojanstven životni standard.

6. Države članice osiguravaju da se materijalni uvjeti prihvata ne ograničavaju ili ukidaju prije nego što se donese odluka u skladu sa stavkom 5.

POGLAVLJE IV.

ODREDBE VEZANE UZ RANJIVE OSOBE

Članak 21.

Opće načelo

Države članice pri prenošenju ove Direktive u nacionalno pravo uzimaju u obzir poseban položaj ranjivih osoba kao što su maloljetnici, maloljetnici bez pratnje, invalidne osobe, starije osobe, trudnice, samohrani roditelji s maloljetnom djecom, žrtve trgovine ljudima, teško bolesne osobe, osobe s duševnim poremećajima te osobe koje su bile mučene, silovane ili izvrnute drugim teškim oblicima psihološkog, fizičkog ili spolnog nasilja, kao što su to žrtve sakaćenja ženskih spolnih organa.

Članak 22.

Ocjena posebnih potreba ranjivih osoba u vezi s prihvatom

1. Kako bi učinkovito provele članak 21. države članice ocjenjuju je li podnositelj zahtjeva osoba s posebnim potrebama u vezi s prihvatom. Države članice također navode prirodu takvih potreba.

Ta se ocjena počinje pripremati u razumnom razdoblju nakon podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu i moguće ju je uključiti u postojeće nacionalne postupke. Države članice osiguravaju da se te posebne potrebe u vezi s prihvatom također uzimaju u obzir, u skladu s odredbama ove Direktive, ako se pokažu u kasnijoj fazi postupka azila.

Države članice osiguravaju da potpora koja se pruža podnositeljima zahtjeva s posebnim potrebama u vezi s prihvatom u skladu s ovom Direktivom tijekom čitavog postupka azila uzima u obzir njihove posebne potrebe u vezi s prihvatom, te osiguravaju odgovarajuće praćenje njihova položaja.

2. Ocjenu iz stavka 1. ne treba biti u obliku upravnog postupka.

3. Samo za ranjive osobe u skladu s člankom 21. može se smatrati da imaju posebne potrebe u vezi s prihvatom i tako imaju pravo na posebnu potporu koja se daje u skladu s ovom Direktivom.

4. Ocjena iz stavka 1. ne dovodi u pitanje ocjenu potreba za međunarodnu zaštitu u skladu s Direktivom 2011/95/EU.

Članak 23.

Maloljetnici

1. Najbolji interes djeteta primarna je briga država članica pri provedbi odredaba ove Direktive koje se odnose na maloljetnike. Države članice osiguravaju životni standard koji je primjeren fizičkom, duševnom, duhovnom, moralnom i socijalnom razvoju maloljetnika.

2. Pri ocjeni najboljih interesa djeteta, države članice na odgovarajući način posebno uzimaju u obzir sljedeće čimbenike:

- (a) mogućnosti ponovnog spajanja obitelji;
- (b) dobrobit i socijalni razvoj djeteta, i pritom posebno vode računa o sredini iz koje maloljetnik potječe;
- (c) pitanja vezana uz sigurnost i zaštitu, posebno kada postoji opasnost da je maloljetnik žrtva trgovine ljudima;

(d) mišljenje maloljetnika u skladu s njegovom dobi i zrelošću.

3. Države članice osiguravaju da maloljetnici imaju pristup rekreacijskim aktivnostima, uključujući igru i rekreacijske aktivnosti primjerene njihovoj dobi u prostorijama i centrima za smještaj iz članka 18. stavka 1. točaka (a) i (b) te aktivnostima na otvorenome.

4. Države članice osiguravaju pristup uslugama rehabilitacije za maloljetnike koji su bili žrtve bilo kakvih oblika zlostavljanja, zanemarivanja, iskorištavanja, mučenja ili okrutnog, neljudskog i ponižavajućeg postupanja ili koji su patili zbog oružanih sukoba, te osiguravaju da se prema potrebi organizira odgovarajuća psihološka zdravstvena skrb i osigura stručna pomoć.

5. Države članice osiguravaju da se maloljetna djeca podnositelja zahtjeva, ili podnositelji zahtjeva maloljetnici, smjeste zajedno s njihovim roditeljima, njihovom neoženjenom braćom i sestrama ili odraslom osobom koja je za njih odgovorna prema pravu i praksi dotične države članice, pod uvjetom da je to u najboljem interesu predmetnog maloljetnika.

Članak 24.

Maloljetnici bez pratnje

1. Države članice što je prije moguće donose mjere kojima osiguravaju da zastupnik zastupa maloljetnika bez pratnje i pomaže mu tako što mu omogućuje da ostvaruje prava i ispunjava obveze iz ove Direktive. Maloljetnik bez pratnje odmah se obavješćuje o imenovanju zastupnika. Zastupnik svoje dužnosti obavlja u skladu s načelom najveće koristi djeteta kako je propisano člankom 23. stavkom 2. i za to ima potrebno stručno znanje. Da se osigura dobrobit i socijalni razvoj maloljetnika iz članka 23. stavka 2. točke (b), osoba koja djeluje kao zastupnik zamjenjuje se samo kada je to nužno. Organizacije ili pojedinci čiji su interesi, ili bi mogli biti, u sukobu s interesima maloljetnika bez pratnje nisu prihvatljivi kao zastupnici.

Odgovarajuća tijela redovito obavljaju ocjenjivanje, uključujući i u vezi s raspoloživošću potrebnih sredstava za zastupanje maloljetnika bez pratnje.

2. Maloljetnike bez pratnje, koji podnose zahtjev za međunarodnu zaštitu, od trenutka kada im je dopušten ulaz na državno područje do trenutka kada moraju napustiti državu članicu u kojoj je zahtjev za međunarodnu zaštitu podnesen, ili se razmatra, smješta se:

- (a) s odraslim rođacima;

(b) u udomiteljskoj obitelji;

(c) u centru za smještaj s posebnim mogućnostima zbrinjavanja za maloljetnike;

(d) u drugim smještajnim kapacitetima primjerenim za maloljetnike.

Države članice mogu maloljetnike bez pratnje koji imaju 16 godina ili su stariji smjestiti u centar za smještaj za odrasle podnositelje zahtjeva, ako je to u njihovu interesu, kako je navedeno u članku 23. stavku 2.

U mjeri u kojoj je to moguće, braća i sestre drže se zajedno, i pritom uzima u obzir najbolji interes predmetnog maloljetnika, a posebno njegovu dob i stupanj zrelosti. Promjene boravišta maloljetnika bez pratnje ograničavaju se na najmanju moguću mjeru.

3. Države članice započinju tražiti članove obitelji maloljetnika bez pratnje, kada je to potrebno, uz pomoć međunarodnih ili drugih odgovarajućih organizacija, što je prije moguće nakon podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu i pritom štite najbolje interese maloljetnika bez pratnje. U slučajevima kada je ugrožen život ili integritet maloljetnika ili njegovih bliskih srodnika, posebno ako su ostali u zemlji podrijetla, potrebno se je pobrinuti da se osigura povjerljivo prikupljanje, obrada i širenje informacija koje se odnose na te osobe, kako se ne bi ugrozila njihova sigurnost.

4. Osobe koje rade s maloljetnicima bez pratnje odgovarajuće su osposobljene i dužne su i nadalje odgovarajuće se osposobljavati u vezi s njihovim potrebama, i obvezuju ih pravila o povjerljivosti utvrđena nacionalnim pravom u vezi sa svim informacijama koje dobiju tijekom obavljanja svojeg posla.

Članak 25.

Žrtve mučenja i nasilja

1. Države članice osiguravaju da osobe koje su bile mučene, silovane ili izvrgnute drugim oblicima teškog zlostavljanja, dobiju potrebno liječenje prouzročenih takvim djelima, posebno pristup odgovarajućem medicinskom i psihološkom liječenju ili skrbi.

2. Osobe koje rade sa žrtvama mučenja, silovanja ili drugog teškog zlostavljanja odgovarajuće su osposobljene i dužne su i nadalje odgovarajuće se osposobljavati u vezi s potrebama takvih osoba, i obvezuju ih pravila o povjerljivosti utvrđena nacionalnim pravom u vezi sa svim informacijama koje dobiju tijekom obavljanja svojeg posla.

POGLAVLJE V.

ŽALBE

Članak 26.

Žalbe

1. Države članice osiguravaju da se na odluke koje se odnose na odobravanje, ukidanje i ograničavanje prava na temelju ove Direktive ili na odluke donesene na temelju članka 7., koje utječu na podnositelje zahtjeva pojedinačno, može uložiti žalba prema postupcima utvrđenima u nacionalnom pravu. Barem u zadnjem stupnju osigurava se mogućnost žalbe ili pregleda stvarnih ili pravnih pitanja pred sudskim tijelom.

2. U slučaju žalbe ili pregleda pred sudskim tijelom iz stavka 1., države članice osiguravaju da je na zahtjev dostupna besplatna pravna pomoć i zastupanje u mjeri u kojoj je ta pomoć potrebna da se osigura učinkovit pristup pravnoj zaštiti. To uključuje barem pripremu traženih postupovnih dokumenata i sudjelovanje u postupku pred sudskim tijelima u ime podnositelja zahtjeva.

Besplatnu pravnu pomoć i zastupanje osiguravaju odgovarajuće osposobljene osobe koje to mogu obavljati ili im je to dopušteno u skladu s nacionalnim pravom čiji interesi nisu, ili ne bi mogli biti, u suprotnosti s interesima podnositelja zahtjeva.

3. Države članice mogu također odlučiti da se besplatna pravna pomoć i zastupanje odobre:

(a) samo onima koji nemaju dovoljno sredstava; i/ili

(b) samo putem usluga koje osiguravaju pravni savjetnici ili drugi savjetnici koji su u nacionalnom pravu posebno određeni za pomoć i zastupanje podnositelja zahtjeva.

Države članice mogu osigurati da besplatna pravna pomoć i zastupanje nije dostupno ako nadležno tijelo smatra da žalba ili pregled nema realnih mogućnosti za uspjeh. U tom slučaju države članice osiguravaju da pravna pomoć i zastupanje nisu samovoljno ograničeni i da podnositelju zahtjeva nije onemogućen stvarni pristup pravnoj zaštiti.

4. Države članice također mogu:

(a) odrediti novčana i/ili vremenska ograničenja na pružanje besplatne pravne pomoći i zastupanja, pod uvjetom da se njima ne ograničuje pristup besplatnoj pravnoj pomoći i zastupanju;

(b) odrediti da postupanje prema podnositeljima zahtjeva, u vezi s naknadama i drugim troškovima, nije povoljnije od postupanja koje je općenito namijenjeno njihovim državljanima u stvarima koje se odnose na pravnu pomoć.

5. Države članice mogu zahtijevati da im se u cijelosti ili djelomično vrate sredstva za sve odobrene troškove ako i kada se financijski položaj podnositelja zahtjeva znatno poboljša ili ako je odluka o odobrenju takvih troškova donesena na temelju neistinitih informacija koje je dao podnositelj zahtjeva.

6. Postupci za pristup pravnoj pomoći i zastupanju utvrđuju se u nacionalnom pravu.

POGLAVLJE VI.

MJERE ZA POBOLJŠANJE UČINKOVITOSTI SUSTAVA ZA PRIHVAT

Članak 27.

Nadležna tijela

Svaka država članica obavješćuje Komisiju o tijelima koja su nadležna za ispunjavanje obveza koje proizlaze iz ove Direktive. Države članice Komisiju obavješćuju o svim promjenama u vezi s takvim tijelima.

Članak 28.

Sustav za usmjeravanje, praćenje i nadzor

1. Države članice uz odgovarajuće poštovanje svojega ustavnog uređenja, uspostavljaju odgovarajuće mehanizme kako bi osigurale uspostavu primjerenog usmjeravanja, praćenja i nadzora razine uvjeta prihvata.

2. Države članice najkasnije do 20. srpnja 2016. podnose odgovarajuće informacije Komisiji, koristeći se obrascem navedenim u Prilogu I.

Članak 29.

Osoblje i sredstva

1. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere radi osiguravanja da tijela i druge organizacije koje provode ovu Direktivu dobiju potrebnu temeljnu izobrazbu s obzirom na potrebe podnositelja i podnositeljica zahtjeva.

2. Države članice dodjeljuju potrebna sredstva u vezi s nacionalnim pravom kojim se provodi ova Direktive.

POGLAVLJE VII.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 30.

Izvješća

Komisija najkasnije do 20. srpnja 2017. izvješćuje Europski parlament i Vijeće o primjeni ove Direktive i predlaže potrebne izmjene.

Države članice do 20. srpnja 2016. dostavljaju Komisiji sve informacije koje su svrsishodne za izradu izvješća.

Nakon predstavljanja prvog izvješća, Komisija izvješćuje Europski parlament i Vijeće o primjeni ove Direktive najmanje svakih pet godina.

Članak 31.

Prenošenje u nacionalno pravo

1. Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s člancima od 1. do 12., člancima 14. do 28. i člankom 30. te Prilogom I. do 20. srpnja 2015. One Komisiji odmah dostavljaju tekst tih mjera.

Kada države članice donose te mjere, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Ona također uključuju izjavu o tome da se upućivanja u postojećim zakonima i drugim propisima na direktivu koja se ovom Direktivom stavlja izvan snage smatraju upućivanjima na ovu Direktivu. Države članice određuju načine tog upućivanja te formulaciju te izjave.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 32.

Stavljanje izvan snage

Direktiva 2003/9/EZ stavlja se izvan snage za države članice koje obvezuje ova Direktiva s učinkom od 21. srpnja 2015., ne dovodeći u pitanje obveze država članica koje se odnose na rok za prenošenje u nacionalno pravo Direktive navedene u dijelu B Priloga II.

Upućivanja na direktivu koja se stavlja izvan snage smatraju se upućivanjima na ovu Direktivu i tumače se u skladu s korelacijskom tablicom iz Priloga III.

Članak 33.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članci 13. i 29. primjenjuju se od 21. srpnja 2015.

Članak 34.

Primatelji

Ova je Direktiva upućena državama članicama u skladu s Ugovorima.

Sastavljeno u Bruxellesu 26. lipnja 2013.

Za Europski parlament
Predsjednik
M. SCHULZ

Za Vijeće
Predsjednik
A. SHATTER

PRILOG I.

Obrazac za izvješćivanje o informacijama koje države članice trebaju podnijeti u skladu s člankom 28. stavkom 2.

Nakon datuma iz članka 28. stavka 2. informacije koje države članice trebaju podnijeti ponovno se podnose Komisiji ako dođe do značajne izmjene u nacionalnom pravu ili praksi koja podnesene informacije čini beskorisnima.

1. Na temelju članka 2. točke (k) i članka 22., molimo da pojasnite različite korake za identifikaciju osoba s posebnim potrebama u vezi s prihvatom, uključujući trenutak početka identifikacije i njegovih posljedica u vezi s rješavanjem takvih potreba, posebno za maloljetnike bez pratnje, žrtve mučenja, silovanja ili drugih teških oblika psihičkog, tjelesnog ili seksualnog nasilja i žrtve trgovine ljudima.
  2. Navedite potpune informacije o vrsti, imenu i obliku dokumenata predviđenih u članku 6.
  3. U vezi s člankom 15. molimo navedite u kojoj mjeri je pristup podnositelja zahtjeva tržištu rada povezan s bilo kakvim posebnim uvjetima i opišite ta ograničenja.
  4. U vezi s člankom 2. točkom (g), molimo opišite na koji se način osiguravaju materijalni uvjeti prihvata (tj. koji se materijalni uvjeti prihvata osiguravaju u naravi, u novcu, u vaučerima ili kao kombinacija tih elemenata) i navedite razinu naknade za dnevne izdatke koji primaju podnositelji zahtjeva.
  5. U vezi s člankom 17. stavkom 5., kada je to primjenjivo, molimo objasnite referentnu(-e) vrijednost(i) koja(-e) se prema nacionalnom pravu ili praksi primjenjuje(-u) s ciljem određivanja razine financijske pomoći koja se pruža podnositeljima zahtjeva. Ako podnositelji zahtjeva u usporedbi s državljanima imaju nepovoljniji tretman, objasnite razloge takvog postupanja.
-

PRILOG II.

DIO A

Direktiva koja se stavlja izvan snage

(iz članka 32.)

Direktiva Vijeća 2003/9/EZ

(SL L 31, 6.2.2003., str. 18.).

DIO B

Rok za prenošenje u nacionalno pravo

(iz članka 32.)

Direktiva	Rok za prenošenje
2003/9/EZ	6. veljače 2005.

PRILOG III.

Korelacijska tablica

Direktiva 2003/9/EZ	Ova Direktiva
Članak 1.	Članak 1.
Članak 2. uvodni tekst	Članak 2. uvodni tekst
Članak 2. točka (a)	—
Članak 2. točka (b)	—
—	Članak 2. točka (a)
Članak 2. točka (c)	Članak 2. točka (b)
Članak 2. točka (d) uvodni tekst	Članak 2. točka (c) uvodni tekst
Članak 2. točka (d) podtočka i.	Članak 2. točka (c) prva alineja
Članak 2. točka (d) podtočka ii.	Članak 2. točka (c) druga alineja
—	Članak 2. točka (c) treća alineja
Članak 2. točke (e), (f) i (g)	—
—	Članak 2. točka (d)
Članak 2. točka (h)	Članak 2. točka (e)
Članak 2. točka (i)	Članak 2. točka (f)
Članak 2. točka (j)	Članak 2. točka (g)
Članak 2. točka (k)	Članak 2. točka (h)
Članak 2. točka (l)	Članak 2. točka (i)
—	Članak 2. točka (j)
—	Članak 2. točka (k)
Članak 3.	Članak 3.
Članak 4.	Članak 4.
Članak 5.	Članak 5.
Članak 6. stavci 1. do 5.	Članak 6. stavci 1. do 5.
—	Članak 6. stavak 6.
Članak 7. stavci 1. i 2.	Članak 7. stavci 1. i 2.
Članak 7. stavak 3.	—
Članak 7. stavci 4. do 6.	Članak 7. stavci 3. do 5.

Direktiva 2003/9/EZ	Ova Direktiva
—	Članak 8.
—	Članak 9.
—	Članak 10.
—	Članak 11.
Članak 8.	Članak 12.
Članak 9.	Članak 13.
Članak 10. stavak 1.	Članak 14. stavak 1.
Članak 10. stavak 2.	Članak 14. stavak 2. prvi podstavak
—	Članak 14. stavak 2. drugi podstavak
Članak 10. stavak 3.	Članak 14. stavak 3.
Članak 11. stavak 1.	—
—	Članak 15. stavak 1.
Članak 11. stavak 2.	Članak 15. stavak 2.
Članak 11. stavak 3.	Članak 15. stavak 3.
Članak 11. stavak 4.	—
Članak 12.	Članak 16.
Članak 13. stavci 1. do 4.	Članak 17. stavci 1. do 4.
Članak 13. stavak 5.	—
—	Članak 17. stavak 5.
Članak 14. stavak 1.	Članak 18. stavak 1.
Članak 14. stavak 2. prvi podstavak uvodni tekst točke (a) i (b)	Članak 18. stavak 2. uvodni tekst točke (a) i (b)
Članak 14. stavka 7.	Članak 18. stavak 2. točka (c)
—	Članak 18. stavak 3.
Članak 14. stavak 2. drugi podstavak	Članak 18. stavak 4.
Članak 14. stavak 3.	—
—	Članak 18. točka 5.

Direktiva 2003/9/EZ	Ova Direktiva
Članak 14. stavak 4.	Članak 18. stavak 6.
Članak 14. stavak 5.	Članak 18. stavak 7.
Članak 14. stavak 6.	Članak 18. stavak 8.
Članak 14. stavak 8. prvi podstavak uvodni tekst prva alineja	Članak 18. stavak 9. prvi podstavak uvodni tekst točka (a)
Članak 14. stavak 8. prvi podstavak druga alineja	—
Članak 14. stavak 8. prvi podstavak treća alineja	Članak 18. stavak 9. prvi podstavak točka (b)
Članak 14. stavak 8. prvi podstavak četvrta alineja	—
Članak 14. stavak 8. drugi podstavak	Članak 18. stavak 9. drugi podstavak
Članak 15.	Članak 19.
Članak 16. stavak 1. uvodni tekst	Članak 20. stavak 1. uvodni tekst
Članak 16. stavak 1. točka (a) prvi podstavak prva, druga i treća alineja	Članak 20. stavak 1. prvi podstavak točke (a), (b) i (c)
Članak 16. stavak 1. točka (a) drugi podstavak	Članak 20. stavak 1. drugi podstavak
Članak 16. stavak 1. točka (b)	—
Članak 16. stavak 2.	—
—	Članak 20. stavci 2. i 3.
Članak 16. stavci 3. do 5.	Članak 20. stavci 4. do 6.
Članak 17. stavak 1.	Članak 21.
Članak 17. stavak 2.	—
—	Članak 22.
Članak 18. stavak 1.	Članak 23. stavak 1.
—	Članak 23. stavci 2. i 3.
Članak 18. stavak 2.	Članak 23. stavak 4.
—	Članak 23. stavak 5.
Članak 19.	Članak 24.
Članak 20.	Članak 25. stavak 1.
—	Članak 25. stavak 2.
Članak 21. stavak 1.	Članak 26. stavak 1.

Direktiva 2003/9/EZ	Ova Direktiva
—	Članak 26. stavci 2. do 5.
Članak 21. stavak 2.	Članak 26. stavak 6.
Članak 22.	—
—	Članak 27.
Članak 23.	Članak 28. stavak 1.
—	Članak 28. stavak 2.
Članak 24.	Članak 29.
Članak 25.	Članak 30.
Članak 26.	Članak 31.
—	Članak 32.
Članak 27.	Članak 33. prvi podstavak
—	Članak 33. drugi podstavak
Članak 28.	Članak 34.
—	Prilog I.
—	Prilog II.
—	Prilog III.